

A II. LELKÉSZKÉPESÍTŐ VIZSGA SZÓBELI TÉTELEI ÉS ÍRÁSBELI TÉMAKÖREI

Szlovákiai Református Keresztyén Egyház

2014

GYAKORLATI TEOLÓGIA I.

A) Homiletika

B) Liturgia és Himnológia

1. a) Prédikáció és kijelentés, prédikáció és a Szentírás.
b) Liturgia az Ószövetségben.
2. a) Prédikáció és istentisztelet, prédikáció és a sákramentumok.
b) Liturgia az Újszövetségben.
3. a) Prédikáció és a gyülekezet.
b) A katolikus (római, görög) istentiszteleti (mise) liturgia elemei (lefolyás, az egyes egységek értelme) (Kyrie, Gloria, Agnus Dei stb.)
4. a) Prédikáció és Szentlélek.
b) Az evangélikus liturgia elemei.
5. a) Igehirdetés a reformációban.
b) Az ökumenikus istentisztelet teológiai-liturgikai szempontjai.
6. a) A református prédikáció ismérvei.
b) Vasárnap „délelőtti” és „délutáni” istentiszteletek liturgiája.
7. a) A prédikáció elkészítésének folyamata.
b) Hétközi gyülekezeti alkalmak (bibliaórák, áhitatok, találkozók stb.) liturgiája.
8. a) A prédikáció felépítésének modelljei.
b) A református reformáció tanítása az istentiszteletről.
9. a) Az ószövetségi textusra írt prédikáció kérdései (történeti könyvek).
b) A református istentisztelet teológiájának tükröződése a liturgiában.
10. a) Az ószövetségi textusra írt prédikáció kérdései (tanítói könyvek).
b) A református istentisztelet elemei (imádság, ének, bűnvallás, feloldozás).
11. a) Az ószövetségi textusra írt prédikáció kérdései (prófétai könyvek).
b) A református istentisztelet elemei (köszöntés, lekió, textusprédikáció).
12. Az újszövetségi textusra írt prédikáció kérdései (történeti könyvek).
b) A református istentisztelet elemei (igehirdetés, hirdetések, áldás, adakozás).
13. a) Az újszövetségi textusra írt prédikáció kérdései (tanítói könyvek).
b) Az istentisztelet jelentősége üdvtörténeti, ekkleziasztikai, antropológiai szempontból.
14. a) Az újszövetségi textusra írt prédikáció kérdései (prófétai könyv).
b) A sákramentumok liturgiája és annak teológiai jelentése – keresztelés.
15. a) A karácsonyi ünnepkör homiletikuma (advent, karácsony, óév, újév).
b) A sákramentumok liturgiája és annak teológiai jelentése – úrvacsora.
16. a) A húsvéti ünnepkör homiletikuma (virágvasárnap, nagypéntek, húsvét).
b) A házasságkötés, temetés, konfirmáció liturgiája és annak teológiai jelentése.
17. a) A pünkösdi ünnepkör homiletikuma (pünkösdi, áldozócsütörtök).
b) A magyar református liturgia legutóbbi törekvései, a liturgia jelenlegi kérdései a teológiai szakirodalomban.
18. a) A sákramentumok homiletikuma.
b) A magyar református liturgia főbb művei (ágendák), teológiai értékelésük.

19. a) A konfirmáció homiletikuma.
b) A liturgika értelme, története és felosztása.
20. a) A temetés homiletikuma
b) Zsoltáréneklés, zsoltárfordítás. A 16-17. századi protestáns énekkincs.
21. a) A házasságkötés homiletikuma.
b) Ünnepkörökhöz és szimbolikus alkalmakhoz tartozó énekek.
22. a) Az utóbbi évek homiletikai kérdései a teológiai szakirodalomban.
b) Énekeskönyvi reformtörekvések.
23. a) A magyar református prédikáció történetének vázlata.
b) A gyülekezeti éneklés egyéb forrásai (pl. Hallelujah, Hozsánna, ifjúsági énekek). Az elszakított területek református énekeskönyvei.
24. a) A református prédikáció.
b) Gyülekezeti énektanítás. Az ének és zene istentiszteleti helye és szerepe.

Irodalom:

Boross Géza: **Hogyan prédikáljunk ma.
Homiletika.**

Csomasz Tóth Kálmán: **A református gyülekezeti éneklés**

GYAKORLATI TEOLÓGIA II.

A) Kateketika

B) Poimenika

C) Missziológia

- 1) a) A katekézis jelenlegi kérdései, irányai.
b) A poimenika irányzatai az utóbbi években.
c) A misszió teológiai megalapozása (ószövetségi alapjai, krisztológiai gyökerei, pneumatológiai összefüggései, ekkleziológiai aspektusai).
- 2) a) Kateketikai szolgálatunk teológiai motívumai.
b) Pásztori szolgálatunk teológiai motívumai.
c) A misszió történeti vázlata.
- 3) a) Kateketikai szolgálatunk antropológiai, ekkleziasztikai motívumai.
b) Fiatalok lelkigondozása
c) A misszió munkaágai (gyülekezeti, iszákosmentő és drogosmentő, cigány-, csöves-, szórvány- és ifjúsági misszió).
- 4) a) Kateketikai tanterv korosztályok szerint.
b) Lelkigondozás hitbeli problémák esetén
c) A misszió módszerei.
- 5) a) Az iskolai hitoktatás különböző anyagai (bibliai, etikai, egyháztörténeti).
b) Családlátogatás, a család lelkigondozása
c) Gyülekezettipológia (funkció- és struktúrátípusok, a szituáció szerint orientálódó gyülekezet).
- 6) a) Az iskolai hittanóra felépítése.
b) Betegek lelkigondozása.
c) A keresztyén gyülekezet biblikus modellje (ima-, bizonyágtevő, diakóniai és lelkigondozó közösség).

- 7) a) Az iskolai hittanóra elemei: felkészülés, rávezetés, a történet elmondása.
 b) Idősek lelkigondozása.
 c) A gyülekezetépítés akadályai (a Biblia tekintélyvesztése, az empirikus egyház, a „psychoboom” az egyházban, a presbitérium, a rajongók).
- 8) a) Az iskolai hittanóra elemei: elmélyítés, alkalmazás, szemléltetés.
 b) Haldoklók lelkigondozása.
 c) A lelkeszi szolgálat krízise.
- 9) a) A konfirmációs felkészítés célja, teológiai felépítése, tananyaga.
 b) Gyászolók lelkigondozása
 c) A gyülekezeti kegyesség tévútjai (tradicionalizmus, klerikalizmus, judaizmus, ritualizmus, félreértett ökumenizmus).
- 10) a) Gyerektáborok szervezése, célja, lefuttatása, tananyaga.
 b) A pásztori pszichológia lényege.
 c) A gyülekezetépítés lépései I. (a gyülekezet megismerése, inspirálása, ébresztése).
- 11) a) A katekéta (ifjúsági vezető) nevelői munkája (példaadás, személyiség, együtt töltött idő stb.).
 b) A lelkigondozói beszélgetés és a kommunikáció elemei a lelkigondozói beszélgetésben (Hézsér Gábor).
 c) A gyülekezetépítés lépései II. (gyülekezeti munkaterv, szeretetszolgálat, a gyülekezet vezetése, fegyelmezése).
- 12) a) A katekéta.
 b) Parakletikus lelkigondozás (Gyökössy Endre).
 c) A gyülekezetépítés lépései III. (a gyülekezet pásztorálása, tanítása, szaporítása, kiépítése).

Irodalom: Dr. Boross Géza: **Kateketika, Valláspedagógia, Poimenika, Missziológia**

EGYHÁZTÖRTÉNET

A: A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház történelme

B: Magyar egyháztörténelem

C: Egyetemes egyháztörténelem

1. a) Történelmi visszatekintés. Térségünk a reformáció és az ellenreformáció korában (történelmi vázlatkép).
 b) A reformáció előtti Magyarország egyháztörténete a X-XV. században (egyházszervezet kiépítése, a keresztyénség válságai és megerősödése, pápaság válságának hatása, humanizmus, reneszánsz).
 c) Keresztyénség az I-IV. században (kialakulása, üldözésektől az államvallásig, tanfejlődés, ógyházi teológusok).
2. a) Az I. világháború történelmi következményei. A békeszerződések.
 b) Ciszterciek, ferencesek, domonkosok, bencések, egyéb szerzetesrendek Magyarországon.
 c) Keresztyénség az V-X. században (pápaság, Nyugat és Kelet eltérő fejlődése, szerzetesrendek).
3. a) Az I. Csehszlovák Köztársaság és Református Keresztyén Egyházunk létrejötte.
 b) A reformáció Magyarország területén (a tan elterjedése, térhódítása, kiemelkedő magyar reformátorok, felekezetek szétválása, etnikumok viszonya a reformációhoz, szervezeti kialakulás, hitvallások, zsinatok, kánonok).
 c) Keresztyénség a XI. –XIII. századokban (egyházszakadás, egyház és állam viszonya, investitúra-harc, cluny-i reformmozgalmak, keresztes hadjáratok, új szerzetesrendek, tanbeli fejlődés, a pápaság hatalma csúcsán).

4. a) Az új református egyházkerületek és egyházmegyék kialakulása.
b) Jelentősebb reformátorok a Felvidéken.
c) A pápaság válsága, nyugati egyházszakadás (ellenpápák), előreformációs törekvések.
5. a) Hűségeskü. A lelkészek helyzete a megalakuló I. Csehszlovák Köztársaságban. A lévai zsinat.
b) Egyház és társadalom az ellenreformáció idején, a Habsburg udvar valláspolitikája, gyászévtized, gályarabság, az Erdélyi Fejedelemség valláspolitikája (1571-1690).
c) A lutheri reformáció. Luther élete és munkássága, tanításának sajátosságai.
6. a) Református iskolarendszer az I. Csehszlovák Köztársaság idején. A losonci teológiai szeminárium.
b) Egyház és társadalom a XVIII. században (1711-1791).
c) Kálvin János és a genfi reformáció (élete, munkássága, tanításának sajátosságai, Institutio).
7. a) Timótheus mozgalom - Árvaházak - A szeretetszolgálat egyházunkban.
b) A református egyház a korai polgárosodás korában (1791-1849).
c) Zwingli (élete, munkássága, tanításának sajátosságai). A reformáció mellékágai (anglikanizmus, anabaptizmus, mennoniták, antitrinitarizmus).
8. a) Egyházunk élete a Magyarországi Református Egyház keretében (1938-1945), illetve az un. Szlovák Köztársaságban.
b) A református egyház a XIX. sz. II. felében (az elnyomatás kora, a pátenküzdelem, a debreceni zsinat, belmisszió, protestáns teológia).
c) Ellenreformáció (tridentin zsinat, Loyola Ignác, a világi hatalom és a katolicizmus együtműködése).
9. a) Kitelepítés, államosítás. Az egyház újjászervezése, az 1945-1951 közötti időszak.
b) Neves református oktatási intézmények (kollégiumok) és szerepük Magyarországon (a reformáció korától 1918-ig).
c) A reformáció hatása a társadalmi, gazdasági életre, művészetre, irodalomra.
10. a) Egyházunk államtól jóváhagyott alkotmánya, Varga Imre püspöksége.
b) A református egyház az I. világháború végén.
c) Protestáns ortodoxia, pietizmus, újprotestáns mozgalmak.
11. a) Egyházunk és az államhatóság.
b) Teológiai irányzatok Magyarország területén a XIX-XX. században.
c) A római katolikus egyház a XIX-XX. században (I. és II. vatikáni zsinat).
12. a) Egyházunk és a Világszövetségek.
b) Erdély és Partium, Délvidék (1918-tól napjainkig), Kárpátalja (1945-től napjainkig).
c) Protestáns teológia a XX. században.(K. Barth, D. Bonhoeffer, R. Bultmann, J. Moltmann, E. Brunner, P.Tillich).
13. a) Lelkészképzésünk 1945-1989 között.
b) A Magyarországi Református Egyház története 1918-tól napjainkig (Ravasz László, SDG, Rákosi-diktatúra, 1956-os forradalom, szolgáló egyház, a rendszerváltástól napjainkig).
c) Missziói mozgalmak a XIX.-XX. században.
14. a) A rendszerváltás és egyházunk. Szolgálati lehetőségeink.
b) A Református Világszövetség. A világ református egyházainak rövid ismertetése (különös tekintettel a magyar anyanyelvű egyházakra).
c) Ökumenikus mozgalmak a XIX.-XX. században (kezdetek, „Life and Work”, „Faith and Order”, EVT, Európai Egyházak Konferenciája, Protestáns egyházak leuenbergi közössége).

Irodalom:

- A) Csomár Zoltán: A csehszlov. államkeretbe kényszerített magyar református egyház húszéves története 1918-38, Ungvár, 1940 (reprint)
Kálvinista Szemle ezzel foglalkozó cikkei
- B és C) Colijn, Jos: **Egyháztörténelem**, Sárospatak 1996.
Bucsay Mihály: **A protestantizmus története Magyarországon, 1521-1945**, Budapest, Gondolat Kiadó 1985.
Egyháztörténet – tankönyv és tanári kézikönyv, Református Pedagógiai Intézet, Budapest, I. kötet 1997, II. kötet 1998.

EGYHÁZJOG

- A) **Általános egyházjog.**
B) **A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház szabályrendeletei és törvényei**

- a) Az egyházjog (A jog fogalma. Jog és erkölcs viszonya. A jog keletkezése. Az egyházjog forrásai és alanyai).

b) A SZRKE alkotmánya és a 2/2005-ös sz. alkotmányerejű törvénye a SZRKE-ről és szolgálatáról.
- a) A protestáns egyházalkotmány jellemzői, A zsinat-presbiteri elv és az egyetemes papság elve (Kálvin megfogalmazása és a jelen).

b) Az egyháztagságról szóló I. Szabályrendelet, az egyháztag jogai és kötelességei.
- a) Az állam és az egyházak kapcsolata (Egyházállamiság, Államegyházság, Egyház feletti állami fennhatóság. Koordinációs rendszerek. A teljes elválasztásra épülő rendszerek. Az állam és egyház kapcsolata Szlovákiában).

b) Az egyházköztség, szervei és hatáskörük, valamint az egyházmegye és annak szervei (II. Szabályrendelet).
- a) A lelkiismereti- és vallásszabadság mint szabadságjog – kialakulás és jelen

b) A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Közalapjáról szóló 1/2009-es törvény
- a) A katolikus egyház szervezete és működése (A katolikus hierarchia. A részegyházak kormányzata. A papi rend).

b) Az egyetemes egyház és annak szervei (II. Szabályrendelet).
- a) Az egyházak finanszírozása külföldön és itthon

b) Az egyházi bírászkodásról szóló szabályrendelet és a 2/2006-os sz. törvény az Egyetemes Egyházi Bíróságról, fegyelmi eljárás, fegyelmi vétségek és büntetések

ALKALMASSÁGI VIZSGA – TÉTELSOR¹

7. a) A Törvény /Tízparancsolat/ jogi értelmezése.
b) A lelkészek választásáról szóló 3/2012-es törvény
8. a) A zsidó jog. („egyháztagság”, a zsidó jog és a törvények fő jellemzői, a zsidó jog anyagi és alaki jogforrásai, a törvények kodifikációja, büntetőjog, zsidó bírászkodás).
b) Az egyes egyházi szertartások végzésének feltételeiről szóló törvény.
9. a) A teológiai etika és az egyházjog kapcsolata és legfontosabb kérdései
b) Az egyházközségek jogállásáról és társulásáról szóló 4/2011-es számú törvény.

- Irodalom:
- A) *Szathmáry Béla: Magyar egyházjog*, Budapest, Századvég Kiadó 2004.
Felekezeti egyházjog Magyarországon, Budapest, Unió Kiadó 1994.
B) A SZRKE alkotmánya, szabályrendeletei és törvényei

I. A lelkipásztor személye

- a) A lelkipásztor hitélete
b) A lelkipásztor és a megtérés
c) Öltözködés, viselkedés, szórakozás
d) A lelkipásztor és családja

II. A lelkipásztor a szolgálatban

- a) A segédlelkész és szolgálata
b) A lelkipásztor és a gyülekezet viszonya
c) A lelkipásztor és az egyházi felsőbbség
d) Felkészülés az igehirdetésre
e) Énekek választása az istentiszteletekre
f) Szimbolikus istentiszteletek
g) Az ökumené gyakorlása az egyházban

III. A lelkipásztor a világban

- a) A lelkipásztor és a politika
b) A lelkipásztor viszonya a pénzhez
c) A keresztyénség és az Európai Unió
d) Történelmi évfordulók és emléknapi ünneplése
e) Szexualitás, homoszexualitás
f) Abortusz, eutanázia

¹ Az alkalmassági vizsgán az elvárás az, hogy ki-kik saját véleményét, meggyőződését mondja el a témákkal kapcsolatban. Ezért a fenti tételekhez irodalom nincs megadva, feltételezve azt, hogy a segédlelkész, ill. lelkipásztori szolgálatba lépni kívánó szolgálatos a tanulmányi és a szolgálati évek alatt szerzett anyagi ismeret, hogy a témákról szabadon, kötetlenül tud beszélni.

SZAKDOLGOZATI ÉS EGYÉB ÍRÁSBELI TÉMAKÖRÖK

A II. lelkészsképesítő vizsga egyéb írásbeli munkáinak a textusai:

- a.) *alkalmi igehirdetés (+ teljes liturgia):* 1Móz 2,18 (házasságkötés) (a házasságkötési helyzet szabadon választható)
- b.) *gyakorlati bibliamagyarázat (bibliaórai textus, nem prédikáció!!!) (+ a bibliaóra váza):* Jak 2,14-26
- c.) *hittanóravázlat (teljes levezetéssel):* Lk 21,1-4

A II. lelkészsképesítő vizsga választható szakdolgozati témakörei:

1. Homiletika:

» Adventi igehirdetési koncepciók
Konzulens-szakbróló: Dr. Görözdi Zsolt

2. Liturgika:

» „Világi” elemekkel, kérésekkel való konfrontálódás a temetési szeretartáson és ezek kezelése
Konzulens-szakbíró: Dr. Görözdi Zsolt

5. Egyháztörténet:

» Kálvin búcsúvétele a genfi tanács tagjaitól és lelkésztársaitól, kortörténeti összefüggésekkel.
» 250 éves a Vasárnapi Iskola mozgalom – múlt, jelen, jövő
» Maróthy György „Harmóniás zsoldára”: elképzelhető-e a többszólamú református gyülekezeti éneklés?
» Tildy Zoltán (1889-1961) református lelkész és köztársasági elnök.
» Farkas József (1914-1999) igehirdetéseinek homiletikatörténeti sajátosságai.
Konzulens-szakbíró: Dr. Márkus Mihály

6. Egyházjog:

» A házassági kötelék felbontásának etikai és jogi aspektusai
» Az állam és az egyházak jogi viszonya külföldön és Szlovákiában

» A zsidó büntetőjog a bibliai korban
Konzulens-szakbíró: Dr. Édes Árpád

Az szakdolgozat paraméterei:

Terjedelme: minimum **30 oldal.**
Betűtípus és nagyság: **Times New Roman, 12-es**
Formátuma: **sorkizárás, 1,5-ös sorköz, margó minden oldalon 2,5 cm**
Bekötés: **nyomdai kötéssel vagy spirálozással.**
Benyújtandó: **2 példányban 2014. április 30-ig.**

Az igemagyarázatok paraméterei:

Betűtípus és nagyság: **Times New Roman, 12-es**
Bekötés: a három igemagyarázat együtt tartalomjegyzékkel ellátva **nyomdai kötés vagy spirálozással.**
Benyújtandó: **2 példányban 2014. április 30-ig.**

Szakdolgozatot csak a kiírt témákból lehet írni!!!

Az írásbeli munkák alakai követelményeinek teljesítése előfeltétele azok elfogadásának!!!

A KONZULENSEK ELÉRHETŐSÉGEI:

Dr. Görözdi Zsolt

Tel.: 00421/908 745 246

E-mail: gorozdi@panelnet.sk

Dr. Márkus Mihály

Tel.: 0036/34/380 616

Mobil: 0036/30/479 9428

E-mail: reftata@reftata.axelero.net

Dr. Édes Árpád

Tel.: 00421/905 978 993

E-mail: arpadedes@gmail.com